

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Извештај о урађеном завршном (мастер) раду

28. 03. 2025	
Оцена	Значење
05	2165

Наслов рада	Утицај адекватне исхране на постизање и одржавање ремисије код оболелих од Кронове болести
Кандидат	Биљана Вацић
Ментор	проф др. Радиша Павловић
Чланови комисије	1. доц. др Александра Стојановић, председник 2. проф. др Радиша Павловић, ментор и члан 3. проф. др Јована Јоксимовић Јовић, члан

*Циљ истраживања, истраживачка питања или хипотезе и методологија истраживања
(до 2000 карактера)*

1. ЦИЉЕВИ

Овај наративни прегледни рад ће приказати најновије дијететске препоруке о нутритивном третману Кронове болести. Циљеви овог истраживања су да се претрагом доступне валидне литературе :

1. процени која је нутритивна потпора најпогоднија за примену у акутној фази Кронове болести
2. идентификују и интерпретирају основне врсте дијете у третману оболелих од Кронове болести
3. анализира ефикасност различитих врста дијета у постизању и одржавању ремисије
4. идентификују промене животног стила које имају позитиван утицај на квалитет живота особа оболелих од Кронове болести

ХИПОТЕЗЕ:

1. Постоје разлике нутритивне потпоре за примену у акутној фази КБ
2. Више врста дијета могу се користити у третману оболелих од КБ
3. Постоји разлика у ефикасности дијете у постизању и одржавању ремисије
4. Промена животног стила може утицати на квалитет живота оболелих од КБ

2. МЕТОДОЛОГИЈА

Обзиром да је ово истраживање дизајнирано као наративни прегледни чланак, методологија израде подразумевала је стандардну претрагу базе података *PubMed*.

Претага доступних литературних извора података обављена је на следећи начин:

1. за претрагу су коришћене кључне речи: „Crohn disease“, „ Diet“, „ Nutrition“ и пронађено је укупно 1301 публикација.
2. апликовањем филтера *n the last 5 years, Free full text, Clinical Trial, Observational Study, Randomized Controlled Trial, Humans*, пронађено је укупно 18 публикација и одабране су оне које су испуњавале следеће критеријуме:

- А) описани приступи исхрани за лечење КБ
- Б) објављени у последњих 5 година
- Ц) написани на енглеском
- Д) испитивања на људима
- Е) доступан цео текст

Прегледом сажетака и текстова у целини идентификовано је 10 публикација од интереса за ово истраживање и анализиран утицај: Specific carbohydrate diet (*SCD*), модификовани *SCD (MSCD)*, Mediteran diet (*MD*), Crohn disease exlusion diet (*CDED*) у постизању и одржавању ремисије код оболелих од Кроне болести као и утицај дијете са мало црвеног и процесуираног меса на евентуални релапс болести.

Ради релевантности узети су и актуелни водичи European Society of Clinical Nutrition and Metabolism (*ESPEN*) и описане препоручене дијете током акутне фазе болести код деце: Ексклузивна ентерална нутриција (ЕЕН), парцијална ентерална нутриција (ПЕН). Валидна литература која је коришћена у одељцима увод и дискусија је проширена објављеним радовима који говоре о исхрани и нутритивним стратегијама у лечењу КБ на енглеском језику, а добијена је апликовањем додатних филтера *Meta -Analysis, Review, Systematic Review*, у претраживачу *Pubmed*.

*Остварени резултати истраживања
(највише 1500 карактера)*

Досадашњи подаци показују да Кронова болест настаје комбинацијом различитих фактора: гена, имунског система, спољашне средине, исхране. Исхрана дијететским манипулацијама има важну улогу у лечењу КБ јер утиче на метаболичке путеве, експресију гена и састав микробиома. Актуелна истраживања показала су да различите дијетне интервенције ублажавају клиничке симптоме, смањују инфламаторно оптерећење и побољшавају клиничку слику и квалитет живота оболелих. У питању су углавном елиминационе дијете осим МД, од којих је ЕЕН најискључивија. Заједничко им је да се у свакој, а нарочито у акутној фази КБ избегава процесуирана и храна са присутним адитивима, а разликују се по врсти преовлађујућих намирница.

Међутим, још увек не постоји једна дијета која би се могла препоручити свим оболелима. Увођење елиминационих дијета без претходно потврђене интолеранције на храну према *ESPEN*-у може бити штетно. Идеја да се као у *CDED* искључи храна која делује проинфламаторно на цревну слузницу као и да се у дијети користи регуларна непроцесуирана храна, доприноси бољој толеранцији овог режима исхране.

За сада постоје опште препоруке да се избегава процесуирана храна, храна са адитивима и високим садржајем засићених и транс масних киселина. Без обзира да ли се ради о примарној дијетној интервенцији као што су ЕЕН, ПЕН, *SCD*, *CDED* или секундарној као што је МД важно је направити индивидуални план за сваку оболелу особу. Утицај нових технологија и деловање различитих дијететских приступа на гене је поље истраживања нутригеномике чији се развој тек очекује.

Структура урађеног мастер рада

Сажетак

1. Увод
2. Циљеви и хипотезе
3. Методологија
4. Утицај дијететских приступа на Кронову болест
5. Врсте дијета у лечењу пацијената од Кронове болести
 - 5.1. Специфична угљенохидратна дијета (SCD)
 - 5.2. Медитеранска дијета (МД)
 - 5.3. Ексклузивна ентерална нутриција (ЕЕН)
 - 5.4. Ексклузивна дијета за Кронову болест- Crohn's Disease Exclusion Diet- CDED
 - 5.5. Парцијална ентерална нутриција-ПЕН
 - 5.6. Дијета са мало црвеног и процесуираног меса
6. Ефикасност различитих врста дијета у постизању и одржавању ремисије
7. Промене животног стила
8. Дискусија
9. Закључак
10. Литература

Закључак и предлог комисије

На основу свега наведеног, Комисија за оцену и одбрану мастер рада кандидата Биљане Вацић_ под насловом „**Утицај адекватне исхране на постизање и одржавање ремисије код оболелих од Кронове болести**“, сматра да рад испуњава све услове за јавну одбрану и својим потписима по потврђује.

Чланови комисије

Потпис ментора и првог члана комисије	
Потпис другог члана комисије	
Потпис трећег члана комисије	
Место	Крагујевац
Датум	27.3.2025.

28. 03. 2025

Изјава кандидата

Орг. јед.	05	216511	
-----------	----	--------	--

Под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу изјављујем да су подаци изнети у Образложењу теме мастер рада под насловом „Утицај адекватне исхране на постизање и одржавање ремисије код оболелих од Кронове болести“ моје ауторско дело, да сам без ограничења носилац ауторских права над њима (у складу са Законом о ауторском и сродним правима „Сл. гласник РС“, бр.104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016-одлука УС) и да њиховим коришћењем не вређам права трећих лица.

У Крагујевцу,

Кандидат

СМК 08.28 О-01

Верзија: 01

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

28. 03. 2025

Орг. јед.	Број	Датум	Оцена
05	2165/2		

Прегледавши завршни мастер рад кандидата Биљане Вацић под називом „Утицај адекватне исхране на постизање и одржавање ремисије код оболелих од Кронове болести“, сматрам да исти може да уђе у даљу процедуру.

У Крагујевцу,

22.3.25 године

Ментор

проф. др

